

УДК 378:331

РОЛЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З РОБОТОДАВЦЯМИ

*Федотова І. В., доктор економічних наук., професор
irina7vf@gmail.com*

*Холодков Є. М., здобувач вищої освіти третього освітньо-наукового рівня (доктор філософії)
holodkov.evgeniy@sollyplus.com.ua*

*Архіпов О. В., здобувач вищої освіти третього освітньо-наукового рівня (доктор філософії)
I7arkhipov@gmail.com*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

В сучасному світі, де технології швидко розвиваються, а ринок праці постійно змінюється, взаємодія між закладами вищої освіти та роботодавцями набуває особливої вагомості. Ця взаємодія стає ключовим фактором в гармонійному забезпеченні потреб обох сторін – здобувачів вищої освіти та підприємств. Роль та перспективи взаємодії закладів вищої освіти (ЗВО) з роботодавцями стають критичними у контексті сучасного ринку праці. Швидкі технологічні зміни та глобалізація економіки створюють необхідність у зміцненні партнерських зв'язків між університетами та бізнесом. Вищі навчальні заклади мають відповідати потребам сучасного ринку праці, готуючи здобувачів вищої освіти до викликів і можливостей, що існують у висококонкурентному середовищі.

Дослідження в області взаємодії між закладами вищої освіти та роботодавцями [1-4] вказують на значний інтерес до цієї проблематики. Аналіз літератури [1-4] свідчить про те, що взаємодія між цими суб'єктами сприяє адаптації освіти до потреб ринку праці, забезпечує високу якість навчання та підвищує конкурентоспроможність випускників. Особлива увага приділяється розвитку партнерських відносин, стажуванню, спільним проектам та програмам, спрямованим на підготовку кваліфікованої робочої сили, готової до викликів сучасного ринку праці.

Заклади вищої освіти відіграють важливу роль у підготовці майбутніх фахівців та в розвитку суспільства. Однією з їхніх основних функцій є забезпечення якісної освіти, що відповідає потребам

сучасного ринку праці. Це включає в себе не лише передачу теоретичних знань, а й навичок та компетенцій, необхідних для успішної реалізації в роботі. Для досягнення цієї мети, заклади вищої освіти повинні підтримувати активний контакт зі світом бізнесу та підприємництва. Вони можуть організовувати взаємодію через стажування, практику, спільні проекти та розвиток програм навчання за участю представників реальних виробничих середовищ.

З іншого боку, роботодавці мають важливу відповідальність у сприянні підготовці кваліфікованих кадрів. Вони можуть активно взаємодіяти з університетами, надаючи їм зворотний зв'язок щодо потреб ринку праці та участь у розвитку навчальних програм. Крім того, роботодавці можуть влаштовувати студентів на практику та стажування, щоб допомогти їм отримати практичний досвід та знайти своє місце на ринку праці. Це сприяє не лише підвищенню кваліфікації здобувачів, але і дозволяє роботодавцям виявляти потенційних працівників та навіть залучати їх до роботи власних команд.

Розглянемо можливі форми взаємодії ЗВО з роботодавцями:

1. Стажування та практика. Один із найпоширеніших способів співпраці - це надання здобувачам вищої освіти можливості проходити стажування або практику в організаціях. Це дає студентам можливість отримати практичний досвід роботи в своїй галузі, ознайомитися з реальними умовами роботи в конкретній сфері та розширити свої професійні навички.

2. Лекції та семінари від представників бізнесу. Запрошення представників відомих компаній на лекції та семінари може допомогти здобувачам вищої освіти краще розуміти потреби ринку праці та вимоги до них як до майбутніх фахівців. Це дозволяє студентам отримати безпосередній контакт з практикою та ознайомитися з реальними ситуаціями від практикуючих фахівців.

3. Спільні проекти та дослідження. Університети та підприємства можуть співпрацювати над спільними проектами та дослідженнями. Це може включати розробку нових технологій, вирішення конкретних проблем галузі або навіть створення спільних програм навчання.

4. Участь у державних екзаменаційних комісіях. Роботодавці можуть брати участь у державних екзаменаційних комісіях як експерти з відповідних галузей. Це дозволяє забезпечити об'єктивну оцінку знань та навичок здобувачів вищої освіти.

5. Організація ярмарок вакансій. Університети можуть регулярно організовувати ярмарки вакансій, де роботодавці мають змогу представити свої компанії та оголосити про відкриті позиції. Це створює можливості для студентів отримати інформацію про потенційні кар'єрні можливості та навіть підписати угоди про працевлаштування ще до закінчення навчання.

6. Менторство та консультування. Проведення програм менторства та консультування дозволяє здобувачам отримувати поради та підтримку від досвідчених фахівців у своїй галузі.

7. Екскурсії на підприємства. Організація екскурсій на підприємства дозволяє студентам отримати практичний досвід та ознайомитися з реальними умовами роботи в певній сфері.

Кожна з цих форм співпраці має свої переваги та виклики. З одного боку, вони допомагають здобувачам вищої освіти отримати практичний досвід та підвищують їхню конкурентоспроможність на ринку праці. З іншого боку, вони вимагають від університетів та роботодавців певних зусиль для ефективної організації співпраці. Наприклад, в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті (ХНАДУ) співпраця з роботодавцями проявляється у багатьох формах, включаючи організацію лекцій, майстер-класів, та онлайн зустрічей з відомими компаніями. В рамках співпраці з ТДВ «Харківське АТП-16363», ТОВ «Центр витратних матеріалів» (м. Харків), компанією АВ InBev Czech s.r.o. (м. Прага), були організовані лекції для бакалаврів, магістрів та аспірантів з питань управління підприємствами транспорту, персоналом, а також ініціатива "Логістична академія 3.0" спільно з компанією "СанІнБев" дозволила студентам отримати практичні навички. Вебінари з питань кар'єрного росту, проведені представниками "АрселорМіттал Стіл", галузеві зустрічі зі студентами «16363 Students Meet Up», та міні-тренінги з підвищення позицій компанії на ринку від Бізнес-групи Крон, допомогли здобувачам вищої освіти розуміти сучасні тенденції та вимоги ринку праці. Проведено екскурсії на міжнародний автохолдинг «Соллі-Плюс», АТ "Пивзавод "Рогань" та інші підприємства. Подібні ініціативи дозволяють студентам отримати практичний досвід та адаптувати свої знання до реальних вимог ринку праці. Такий обмін знаннями та досвідом між вищим навчальним закладом та практикуючими фахівцями сприяє не лише підготовці конкурентоспроможних спеціалістів, але й сприяє розвитку інновацій

та вирішенню актуальних проблем відповідно до потреб сучасного суспільства.

З розвитком інформаційних технологій та змінами у вимогах до робочих процесів, взаємодія між закладами вищої освіти та роботодавцями набуває нових перспектив. Однією з таких перспектив є розширення використання онлайн-технологій для навчання, проходження практики та розвитку навчальних програм, що дозволяє здобувачам вищої освіти отримувати доступ до навчальних ресурсів незалежно від місця та часу. Це набуває особливої актуальності у контексті активних воєнних дій на території України. Крім того, розвиток індустрії штучного інтелекту та автоматизації створює нові виклики та можливості для співпраці. Заклади вищої освіти та роботодавці повинні працювати разом, щоб підготувати фахівців, які зможуть працювати в умовах ринку праці та технологічних інновацій, що швидко змінюються.

Взаємодія між ЗВО та роботодавцями є важливим фактором успішної підготовки кваліфікованих кадрів та розвитку економіки. Забезпечення ефективної взаємодії між цими двома секторами вимагає системного підходу, активного взаємозв'язку та постійного оновлення навчальних програм. Розуміння ролі та перспектив цієї взаємодії є ключем до успішного подальшого розвитку освіти та економіки. Широкий спектр форм взаємодії та постійне вдосконалення механізмів співпраці відкривають нові можливості для забезпечення якості освіти та підвищення конкурентоспроможності молодих спеціалістів. Розуміння та використання цих перспектив може допомогти створити ефективну та динамічну систему освіти та працевлаштування.

Література:

1. Аблязова Н. Сучасні механізми збалансування вищої освіти та ринку праці. *Економічний аналіз*. 2020. Т. 30. №4. С. 15–22.
2. Кравченко О., Карпич І. Інтеграція діяльності роботодавців та закладів вищої освіти: локальний досвід. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2022. Вип.13. С. 37-45.
3. Скляр Р. В. Участь роботодавців у підвищенні якості підготовки випускників закладів вищої освіти. *Збірник наук.-метод. праць Таврійського державного агротехнологічного університету ім. Д. Моторного*. 2021. Вип. 24. С. 74-81.
4. Чорнодід І., Шолудченко С. Взаємодія системи освіти та ринку праці: проблеми та перспективи. *Економічний дискурс: Міжнародний науковий журнал*. 2021. Вип. 3-4. С. 87–95.